A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2018. november 7.*

„Előzetes döntéshozatal – A Bíróság hatásköre – 2003/86/EK irányelv – Családegyesítési jog – 12. cikk – A nemzetközi védelem megadását követő három hónapos határidő be nem tartása – Kiegészítő védelemben részesülő személy – Vízum iránti kérelem elutasítása”

A C-380/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad van State (államtanács, Hollandia) a Bírósághoz 2017. június 26-án érkezett, 2017. június 21-i határozatával terjesztett elő a

K,

B

és

a **Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Vilaras, a negyedik tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský, L. Bay Larsen (előadó), M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. március 19-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– K és B képviseletében C. J. Ullersma és L. van Leer advocaten,

– a holland kormány képviseletében K. Bulterman és H. S. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében C. Cattabriga és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. június 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: holland.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.) 12. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a harmadik ország állampolgárságával rendelkező K és B, valamint a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (biztonsági és igazságügyi államtitkár, Hollandia; a továbbiakban: államtitkár) között a családegyesítés címén három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízum iránti kérelem államtitkár általi elutasításának tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2003/86 irányelv

3 A 2003/86 irányelv (8) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„Különös figyelmet kell fordítani a menekültek helyzetére, a tekintetben, hogy milyen okok miatt kellett országukat elhagyniuk, és milyen okok akadályozták meg azt, hogy ott rendes családi életet éljenek. Ezért előnyösebb feltételeket kell megállapítani családegyesítési joguk gyakorlására.”

4 Ezen irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontja előírja:

„Ezt az irányelvet nem kell alkalmazni, ha a családegyesítő:

[…]

c) számára a tagállamban való tartózkodást – a tagállamok nemzetközi kötelezettségeivel, nemzeti jogszabályaival vagy gyakorlatával összhangban – helyettesítő [helyesen: kiegészítő] védelem alapján engedélyezték, vagy ezen az alapon való tartózkodás engedélyezéséért folyamodik, és a státuszáról szóló határozatra vár.”

5 Az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése felsorolja a családegyesítő azon családtagjait, akik számára a tagállamok – ugyanezen irányelvnek megfelelően – engedélyezik a beutazást és a tartózkodást.

6 A 2003/86 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése kimondja:

„A kérelem elbírálása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak a kiskorú gyermekek érdekeire [helyesen: mindenek felett álló érdekeire].”

7 Ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„Amikor a családegyesítési kérelmet benyújtják, az érintett tagállam előírhatja a kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltasson bizonyítékot arra nézve, hogy a családegyesítő rendelkezik a következőkkel:

a) az ugyanabban a régióban egy hasonló család számára szabványosnak tekintett, az érintett tagállamban hatályos általános egészségügyi és biztonsági előírásoknak megfelelő szálláshely;

b) saját maga és családtagjai számára az érintett tagállamban az állampolgárok számára általában biztosított valamennyi kockázatra kiterjedő betegségbiztosítás [helyesen: egészségbiztosítás];

c) az érintett tagállam szociális segélyek rendszeréhez [helyesen: szociálissegély-rendszeréhez] történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres források. […]”

8 Az említett irányelv 10. és 11. cikke olyan szabályokat állapít meg, amelyeket a tagállamoknak azokra a menekültekre kell alkalmazniuk, akiket a tagállamok ilyenként ismernek el.

9 Ugyanezen irányelv 12. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A 7. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült, illetve családtagja/családtagjai számára, hogy a 4. cikk (1) bekezdésében említett családtagokra vonatkozó kérelem tekintetében bizonyítékot szolgáltassanak arra nézve, hogy a menekült megfelel a 7. cikkben megállapított követelményeknek.

[…]

A tagállamok előírhatják a menekült számára, hogy tegyen eleget a 7. cikk (1) bekezdésében említett feltételeknek, ha a családegyesítésre irányuló kérelmet nem nyújtják be a menekültstátusz megadása után három hónapon belül.

(2) A 8. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült számára, hogy területükön meghatározott ideig tartózkodjon, mielőtt családtagjai egyesülnének vele [helyesen: azelőtt, hogy családtagjai követnék].”

10 A 2003/86 irányelv 17. cikke előírja:

„A tagállamok megfelelően figyelembe veszik az érintett személy családi kapcsolatainak jellegét és szilárdságát, a tagállamban való tartózkodásának időtartamát és a származási országával való családi, kulturális és társadalmi kapcsolatai fennállását, amennyiben egy kérelmet elutasítanak, tartózkodási engedélyt visszavonnak, vagy annak megújítását megtagadják, vagy amennyiben úgy határoznak, hogy a családegyesítő vagy családtagjai kiutasítását rendelik el.”

A 2004/83/EK irányelv

11 A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.) (25) preambulumbekezdése kimondja:

„Meg kell állapítani azon kritériumokat, amelyek alapján a nemzetközi védelmet kérők a kiegészítő védelemre jogosultként ismerhetők el. E kritériumok a tagállamok emberi jogi okmányok alapján fennálló nemzetközi kötelezettségein és a fennálló gyakorlatokon alapulnak.”

A 2011/95/EU irányelv

12 A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítés: HL 2017. L 167., 58. o.) (34) preambulumbekezdése kimondja:

„Meg kell állapítani azon közös kritériumokat, amelyek alapján a nemzetközi védelmet kérők a kiegészítő védelemre jogosultként ismerhetők el. E kritériumok a tagállamok emberi jogi okmányokból fakadó nemzetközi kötelezettségein és a fennálló gyakorlaton alapulnak.”

A holland jog

13 A Vreemdelingenwet 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló, 2000. évi törvény) 29. cikkének 1., 2. és 4. bekezdése ekként rendelkezik:

„1. Határozott időre szóló tartózkodási engedély […] annak a külföldinek adható, aki:

a) menekültstátusszal rendelkezik; vagy

b) jogilag megkövetelt módon bizonyítja, hogy alapos oka van feltételezni, hogy kiutasítás esetén fennáll vele szemben a következők tényleges veszélye:
   1. halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása;
   2. kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása; vagy
   3. nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy testi épségének súlyos és egyedi fenyegetettsége.

2. A 28. cikk szerinti határozott időre szóló tartózkodási engedélyt ezen túlmenően az alábbiakban felsorolt […] családtagoknak is meg lehet adni, ha az érintett külföldi érkezésekor a családjába tartoznak, továbbá vagy vele azonos időpontban utaztak be Hollandiába, vagy a határozott időre szóló tartózkodási engedély számára történő kiállítását követő három hónapon belül utaztak utána […].

[…]

4. A […] határozott időre szóló tartózkodási engedély a 2. bekezdés értelmében vett olyan családtagnak is megadható, aki nem kizárólag a […] tartózkodási engedélynek az 1. bekezdés szerinti külföldi számára történő kiállítását követő három hónapon belül utazott utána, ha e három hónapon belül e családtag három hónapnál hosszabb tartózkodásra szóló vízumot kérelmezett, vagy számára ilyen engedélyt kérelmeztek.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 A harmadik országbeli állampolgár F. G. 2014. szeptember 23. óta rendelkezik Hollandiában kiegészítő védelmi jogállással.

15 2015. január 22-én családegyesítési célú vízumnak a házastársa, K, illetve kiskorú lánya, B számára történő megadása iránti kérelmet nyújtott be.

16 2015. április 20-án az államtitkár azon az alapon utasította el ezt a kérelmet, hogy azt anélkül nyújtották be több mint három hónappal azt követően, hogy F. G. tartózkodási engedélyt kapott Hollandiában, hogy ez a késedelem menthető lenne.

17 A K és B által benyújtott panaszt követően az államtitkár – 2015. november 8-i határozatában – hatályában fenntartotta eredeti határozatát.

18 K és B e határozattal szemben keresetet indított a rechtbank Den Haag zittingsplaats Amsterdam (az Amszterdamban eljáró hágai bíróság, Hollandia) előtt. 2016. június 24-i ítéletével ez a bíróság elutasította ezt a keresetet.

19 K és B fellebbezést terjesztett elő ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

20 Ez a bíróság úgy véli, hogy a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdése c) pontjának megfelelően az alapeljárásban szóban forgó helyzet nem tartozik ezen irányelv hatálya alá, amennyiben a családegyesítő kiegészítő védelmi jogállással rendelkezik.

21 Az említett irányelv szabályai ugyanakkor közvetlenül és feltétlenül alkalmazandók azokra, akik kiegészítő védelmi jogállással rendelkeznek, mivel a holland jogalkotó úgy döntött, hogy – a menekültek számára garantálttal azonos bánásmódnak az ilyen személyek számára történő biztosítása céljából – alkalmazni fogja rájuk ezeket a szabályokat.

22 Noha emiatt a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmezése meghatározó az alapjogvita eldöntéséhez, a 2012. október 18-i Nolan ítéletre (C-583/10, EU:C:2012:638) tekintettel arra kíván választ kapni, hogy az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben a Bíróság rendelkezik-e hatáskörrel egy, az e rendelkezés értelmezésére irányuló előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolására.

23 Igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a családegyesítés iránti kérelem benyújtásával kapcsolatban a holland jogszabályban előírt szabályok összeegyeztethetők-e ezzel a rendelkezéssel.

24 E körülmények között a Raad van State (államtanács, Hollandia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A [2003/86] irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontjára és a 2012. október 18-i Nolan ítéletre (C-583/10, EU:C:2012:638) tekintettel a Bíróság rendelkezik-e hatáskörrel arra, hogy az ezen irányelv rendelkezéseinek értelmezése iránt a holland bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket megválaszolja olyan jogvitában, amely kiegészítő [védelmi jogállással

rendelkező] személy családtagjának tartózkodási jogára vonatkozik, ha ezt az irányelvet a kiegészítő [védelmi jogállással rendelkezőkre] közvetlenül és feltétlenül alkalmazandónak nyilvánították a holland jogban?

2) Ellentétes-e a [2003/86] irányelv rendszerével az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló, olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint az V. fejezet kedvezőbb rendelkezései szerinti családegyesítés figyelembevétele iránti kérelem elutasítható kizárólag azért, mert nem a 12. cikk (1) bekezdésének harmadik albekezdésében említett határidőn belül nyújtották be?

Van-e jelentősége e kérdés megválaszolása szempontjából annak, hogy az említett határidő túllépése esetén – függetlenül attól, hogy elutasítást követően kerül-e erre sor, vagy sem – családegyesítés iránti kérelmet lehet benyújtani, amelynél vizsgálják, hogy teljesülnek-e a [2003/86] irányelv 7. cikkében rögzített feltételek, és figyelembe veszik az említett irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében és [17. cikkében] említett érdekeket és körülményeket?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

25 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróság rendelkezik-e hatáskörrel a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmezésére az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a kérdést előterjesztő bíróságnak egy kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személy családegyesítési jogáról kell határozatot hoznia, amennyiben e rendelkezésnek egy ilyen helyzetre való közvetlen és feltétlen alkalmazandóságát a nemzeti jog előírta.

26 A 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontja pontosítja többek között, hogy ezt az irányelvet nem kell alkalmazni, ha a családegyesítő számára a tagállamban való tartózkodást – a tagállamok nemzetközi kötelezettségeivel, nemzeti jogszabályaival vagy gyakorlatával összhangban – kiegészítő védelem alapján engedélyezték.

27 Noha magából e rendelkezés szövegéből az következik, hogy az a védelemnek a nemzetközi vagy nemzeti alapon megadott kiegészítő formáira vonatkozik, anélkül hogy közvetlenül utalna az uniós jogban előírt kiegészítő védelmi jogállásra.

28 Ebből azonban nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a 2003/86 irányelv alkalmazandó egy, az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a családegyesítő ilyen jogállással rendelkezik.

29 Emlékeztetni kell ugyanis elsősorban arra, hogy az uniós jogban előírt kiegészítő védelmi jogállást az a 2004/83 irányelv hozta létre, amelyet a 2003/86 irányelv után fogadtak el. Az e jogállásra való közvetlen hivatkozásnak az ezen irányelvbeli hiánya e körülmények között nem tekinthető meghatározónak.

30 Másodsorban, a Bizottság által 2000. október 10-én előterjesztett, a családegyesítéshez való jogról szóló tanácsi irányelvre irányuló módosított javaslatból [COM(2000) 624 végleges] (HL 2001. C 62 E., 99. o.) kitűnik, hogy a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontjában szereplő kizáró okot éppen a tagállamok számára közös kiegészítő védelmi jogállás jövőbeli létrehozása céljából vezették be, amelynek során a Bizottság a családegyesítéssel kapcsolatban az ilyen jogállással rendelkező harmadik országbeli állampolgárokhoz igazított rendelkezések bevezetését kívánta javasolni, ami arra utal, hogy ezt a kizáró okot valóban azzal a céllal írták elő, hogy kizárják az említett irányelv hatálya alól az ilyen harmadik országbeli állampolgárokat.

31 Harmadsorban, mind a 2004/83 irányelv (25) preambulumbekezdéséből, mind pedig a 2011/95 irányelv (34) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a tagállamok nemzetközi kötelezettségein és a tagállamokban fennálló gyakorlatokon alapulnak azok a kritériumok, amelyek alapján a nemzetközi védelmet kérők kiegészítő védelemre jogosultként ismerhetők el.

32 Mivel a kiegészítő védelem megadásának közös kritériumait ily módon a tagállamokban fennálló azon rendszerek ihlették, amelyeket – adott esetben felváltásuk révén – össze kívántak hangolni, a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontját jelentős mértékben megfosztaná hatékony érvényesülésétől, ha azt akként kellene értelmezni, hogy nem vonatkozik az uniós jogban előírt kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személyekre.

33 A fentiekből következik, hogy a 2003/86 irányelvet akként kell értelmezni, hogy azt nem kell alkalmazni a kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személynek a harmadik ország állampolgárságával rendelkező, az alapeljárásbeli felperesekhez hasonló családtagjaira.

34 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából azonban kitűnik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az uniós jogi rendelkezésekre vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmekről való döntéshozatalra olyan helyzetekben, amelyekben – még ha az alapeljárásbeli tényállás nem is tartozik közvetlenül az uniós jog hatálya alá – e jog rendelkezéseit a nemzeti jog a tartalmukra való hivatkozással alkalmazandóvá teszi (lásd ebben az értelemben: 2011. december 21-i Cicala ítélet, C-482/10, EU:C:2011:868, 17. pont; 2012. október 18-i Nolan ítélet, C-583/10, EU:C:2012:638, 45. pont; 2016. november 15-i Ullens de Schooten ítélet, C-268/15, EU:C:2016:874, 53. pont).

35 Ilyen helyzetekben ugyanis fennáll bizonyos, ahhoz fűződő uniós érdek, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülése érdekében az uniós jogból átvett rendelkezéseket egységesen értelmezzék (lásd ebben az értelemben: 2012. október 18-i Nolan ítélet, C-583/10, EU:C:2012:638, 46. pont; 2018. március 22-i Jacob és Lassus ítélet, C-327/16 és C-421/16, EU:C:2018:210, 34. pont).

36 Ily módon igazolt az, hogy a Bíróság uniós jogi rendelkezéseket értelmezzen olyan helyzetekben, amelyek nem tartoznak e rendelkezések hatálya alá, amennyiben – az ilyen helyzetek és az említett rendelkezések hatálya alá tartozó helyzetek azonos módon történő kezelésének biztosítása érdekében – e rendelkezéseket a nemzeti jog közvetlenül és feltétel nélkül alkalmazandóvá tette az ilyen helyzetekre (lásd ebben az értelemben: 2011. december 21-i Cicala ítélet, C-482/10, EU:C:2011:868, 19. pont; 2012. október 18-i Nolan ítélet, C-583/10, EU:C:2012:638, 47. pont; 2013. november 7-i Romeo ítélet, C-313/12, EU:C:2013:718, 33. pont).

37 A jelen ügyben az EUMSZ 267. cikkel létrehozott igazságügyi együttműködési rendszer keretében a nemzeti jog értelmezésére kizárólagos hatáskörrel rendelkező kérdést előterjesztő bíróság (lásd ebben az értelemben: 1997. július 17-i Leur-Bloem ítélet, C-28/95, EU:C:1997:369, 33. pont; 2017. június 14-i Online Games és társai ítélet, C-685/15, EU:C:2017:452, 45. pont) pontosította, hogy a holland jogalkotó úgy döntött, hogy a kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személyek számára előnyösebb bánásmódot fog biztosítani a 2003/86 irányelvben előírtnál, azáltal, hogy az ezen irányelvben a menekültekre vonatkozóan előírt szabályokat alkalmazza rájuk. Ebből ez a bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a holland jog értelmében köteles alkalmazni az alapügyben az említett irányelv 12. cikkének (1) bekezdését.

38 E körülmények között meg kell állapítani, hogy – amint arra a holland kormány is rámutat – a holland jog előírta ennek a rendelkezésnek az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetekre történő közvetlen és feltétlen alkalmazását, valamint hogy ily módon az Uniónak bizonyos érdeke fűződik ahhoz, hogy a Bíróság határozatot hozzon az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről.

39 Ezt a következtetést nem kérdőjelezheti meg az a körülmény, hogy a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontja kifejezetten kizárja ezen irányelv hatálya alól az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzeteket.

40 A mai napon hozott C és A ítélet (C-257/17) 36–43. pontjából ugyanis kitűnik, hogy egy ehhez hasonló körülmény nem kérdőjelezheti meg, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy – a Bíróságnak a jelen ítélet 34–36. pontjában felidézett állandó ítélkezési gyakorlatában meghatározott keretben – határozatot hozzon egy előzetes döntéshozatal iránti kérelemről.

41 A fentiekre figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmezésére az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a kérdést előterjesztő bíróságnak egy kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személy családegyesítési jogáról kell határozatot hoznia, amennyiben e rendelkezésnek egy ilyen helyzetre való közvetlen és feltétlen alkalmazandóságát a nemzeti jog előírta.

A második kérdésről

42 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy ellentétes-e a 2003/86 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével az a nemzeti szabályozás, amely a menekültekre alkalmazandó, az ezen irányelv V. fejezetében szereplő előnyösebb rendelkezések alapján lehetővé teszi a menekült családtagjára vonatkozóan benyújtott családegyesítés iránti kérelem elutasítását azon az alapon, hogy ezt a kérelmet a menekült jogállás családegyesítő számára történő megadását követően több mint három hónappal nyújtották be, ugyanakkor amely szabályozás felajánlja egy új kérelem valamely másik rendszer keretében történő benyújtásának lehetőségét.

43 A 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy ezen irányelv 7. cikkétől eltérve a tagállamok nem írhatják elő a menekült, illetve családtagjai számára, hogy az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében említett családtagokra vonatkozó kérelem tekintetében bizonyítékot szolgáltassanak arra nézve, hogy a menekült megfelel a 7. cikkben megállapított követelményeknek.

44 Ugyanakkor noha – amint azt a 2003/86 irányelv (8) preambulumbekezdése jelzi – az irányelv a menekültekre vonatkozóan előnyösebb feltételeket ír elő a családegyesítési jog gyakorlására, amely feltételek között szerepel az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében létrehozott rendszer, ez nem változtat azon, hogy a tagállamok alárendelhetik e rendszer alkalmazhatóságát annak a feltételnek, hogy a kérelmet egy bizonyos határidőn belül nyújtsák be.

45 Ily módon az említett irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése pontosítja, hogy a tagállamok előírhatják a menekült számára, hogy tegyen eleget az ugyanezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett feltételeknek, ha a családegyesítésre irányuló kérelmet nem nyújtják be a menekült jogállás megadása után három hónapon belül.

46 A 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdéséből következik, hogy az uniós jogalkotó megengedte a tagállamok számára, hogy a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett feltételeket illetően az általános jogi rendszert alkalmazzák a főszabály szerint a menekültekre alkalmazandó előnyösebb rendszer helyett, amennyiben a családegyesítés iránti kérelmet a menekült jogállás megadását követő bizonyos határidőn túl nyújtják be.

47 A tagállamok tehát dönthetnek úgy, hogy – amennyiben célszerűnek tartják – nem a 2003/86 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésében előírt előnyösebb rendszer szerint kezelik a menekültek által benyújtott családegyesítés iránti kérelmeket, hanem a családegyesítés iránti kérelmekre alkalmazandó általános jogi rendszer szerint, amennyiben ezeket a kérelmeket az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében előírt határidőn túl nyújtják be.

48 A 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdését nem lehet akként értelmezni, hogy az arra kötelezi a tagállamokat, hogy úgy tekintsék, az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében előírt előnyösebb rendszer alapján benyújtott családegyesítés iránti kérelem

benyújtására nyitva álló határidő érvényes indok nélküli túllépése mindössze olyan tényezőt képez, amelyet egyéb tényezők mellett figyelembe kell venni e kérelem megalapozottságának általános értékelésekor és amelyet más megfontolások ellensúlyozhatnak.

49 Egyrészről ugyanis ezen értelmezés elfogadása – amely értelmezés nem alapulhat az említett irányelv 12. cikkének szövegén – megfosztaná hatékony érvényesülésétől és egyértelműségétől a menekültek által benyújtott családegyesítés iránti kérelmekre alkalmazandó rendszerek hatályát körülhatároló szabályt, amelyet a tagállamok az ugyanezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében rögzített határidő alapján megállapíthatnak.

50 Másrészről a családegyesítés iránti kérelem benyújtása 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése szerinti határidejének túllépése nem jár közvetlen hatással a családegyesítő családtagjai beutazásának vagy tartózkodásának engedélyezésére, hanem csupán azon keret meghatározását teszi lehetővé, amelyben ezt a kérelmet vizsgálni kell. Mivel egy ilyen kérelem megalapozottságának az értékelését a gyakorlatban csak annak meghatározását követően lehet lefolytatni, hogy a kérelemre mely rendszert kell alkalmazni, e határidő túllépésének megállapítását nem lehet az e kérelem megalapozottságával kapcsolatos megfontolásokkal egyensúlyba állítani.

51 A 2003/86 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése és 17. cikke nem igazolhat ettől eltérő megoldást.

52 Valamely tagállamnak az ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében szereplő feltételek teljesülését megkövetelő döntése ugyanis nem képezi akadályát annak, hogy a kérelmezett családegyesítés megalapozottságát később – az említett irányelv 5. cikke (5) bekezdésének és 17. cikkének megfelelően – a kiskorú gyermekek mindenek felett álló érdekének, az érintett személy családi kapcsolatai jellegének és szilárdságának, a tagállamban való tartózkodása időtartamának, valamint a származási országával a családi, kulturális és társadalmi kapcsolatai fennállásának megfelelő figyelembevétele mellett vizsgálják.

53 Ebben a kontextusban az érintett tagállam tiszteletben fogja tudni tartani a családegyesítés iránti kérelem egyéni elbírásával kapcsolatos, a 2003/86 irányelv 17. cikkéből eredő követelményt (lásd ebben az értelemben: 2015. július 9-i K és A ítélet, C-153/14, EU:C:2015:453, 60. pont), amely többek között a családegyesítő menekülti mivoltával kapcsolatos sajátosságok figyelembevételét írja elő. Ily módon – amint arra ezen irányelv (8) preambulumbekezdése emlékeztet – a menekültek helyzete különös figyelmet igényel, mivel nem számíthatnak arra, hogy rendes családi életet éljenek származási országukban, tekintettel arra, hogy elképzelhető, hogy a menekült jogállás megszerzését megelőzően hosszú ideig voltak különválasztva családjuktól, továbbá mivel az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében megkövetelt feltételek teljesítése számukra – harmadik országok más állampolgáraihoz képest – fokozottabb nehézséggel járhat.

54 A fentiekből következik, hogy a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének a jelen ítélet 48. pontjában kifejtett értelmezése nem képezi akadályát annak, hogy a kérelmezett családegyesítésről szóló végleges határozat elfogadását megelőzően figyelembe vegyék az ezen irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében és 17. cikkében szereplő valamennyi tényezőt.

55 Mindemellett, az uniós jogalkotó ugyan engedélyezte a tagállamok számára, hogy az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében említett esetben megköveteljék az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett feltételek tiszteletben tartását, azt nem határozta meg, hogy eljárási szempontból hogyan kell kezelni a késedelmesen benyújtott kérelmeket az említett irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében előírt előnyösebb rendszer alapján.

56 E körülmények között – az uniós jogban erre vonatkozóan rögzített szabályok hiányában – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az eljárási autonómia elve alapján az érintett tagállam belső jogrendjének kell meghatároznia ezeket a részletes szabályokat, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló jellegű belső helyzetekre vonatkozók (az

egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben: 2018. február 22-i INEOS Köln ítélet, C-572/16, EU:C:2018:100, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 Ami az egyenértékűség elvét illeti, a Bíróság elé terjesztett egyetlen iratból sem tűnik ki és a jelen eljárás keretében egyáltalán nem is állították, hogy a hasonló belső helyzeteket a holland jog eltérően kezelné.

58 Ami a tényleges érvényesülés elvét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében minden olyan esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt (lásd ebben az értelemben: 2018. február 22-i INEOS Köln ítélet, C-572/16, EU:C:2018:100, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 A jelen ügyben egy olyan nemzeti szabályozás, amely a 2003/86 irányelv V. fejezetében szereplő előnyösebb rendelkezések alapján lehetővé teszi a menekült családtagjára vonatkozóan benyújtott családegyesítés iránti kérelem elutasítását azon az alapon, hogy ezt a kérelmet több mint három hónappal azt követően nyújtották be, hogy a családegyesítő menekült jogállást kapott, ugyanakkor amely szabályozás felajánlja egy új kérelem valamely másik rendszer keretében történő benyújtásának lehetőségét, nem olyan jellegű, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé tegye a 2003/86 irányelvben biztosított családegyesítési jog gyakorlását.

60 Az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdése első albekezdésének érvényesülése céljából létrehozott nemzeti rendszer keretében benyújtott családegyesítés iránti kérelem elutasítása ugyanis nem azt jelenti, hogy a családegyesítési jogot nem lehet majd biztosítani, mivel ez a családegyesítés egy másik rendszer keretében is megvalósulhat egy kérelemnek az e célból történő benyújtását követően.

61 Noha az új kérelem benyújtásával feltehetően bekövetkező késedelem és adminisztrációs terhek az érintett személy számára biztos hátrányt jelentenek, ez nem változtat azon, hogy ez a hátrány nem olyan mértékű, hogy főszabály szerint úgy lehessen tekinteni, hogy a gyakorlatban megakadályozza, hogy e személy hatékonyan érvényesíthesse családegyesítési jogát.

62 Eltérő lenne a helyzet ugyanakkor mindenekelőtt, ha a családegyesítés iránti első kérelem elutasítására olyan helyzetekben kerülhetne sor, amelyekben a sajátos körülmények alapján objektíve menthető e kérelem késedelmes benyújtása.

63 Ezután, amennyiben a nemzeti szabályozás arra kötelezi a menekülteket, hogy a menekült jogállás megadását követően időben érvényesítsék jogaikat, egy olyan időpontban, amikor a fogadó tagállam nyelvének és eljárásainak ismerete esetleg még eléggé gyenge, az érintett személyeket feltétlenül és teljeskörűen tájékoztatni kell az első kérelmük elutasításáról szóló határozat következményeiről és a családegyesítési joguk hatékony érvényesítése céljából általuk megteendő intézkedésekről.

64 Végezetül hangsúlyozni kell, hogy a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése kizárólag a tagállamok számára engedi meg az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdésétől való eltérést, a menekültektől megköveteli, hogy esetükben teljesüljenek az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett feltételek.

65 Ennélfogva arra a menekültre, aki családegyesítés iránti kérelmét a menekült jogállás megadását követően több mint három hónappal nyújtotta be, a családegyesítési jog gyakorlása céljából a menekültekre alkalmazandó, az ugyanezen irányelv 10. és 11. cikkében, vagy 12. cikkének (2) bekezdésében szereplő előnyösebb feltételeket kell alkalmazni.

66 A fenti megfontolások összességére figyelemmel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/86 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a menekültekre alkalmazandó, az ezen irányelv V. fejezetében szereplő előnyösebb rendelkezések alapján lehetővé teszi a menekült családtagjára vonatkozóan benyújtott családegyesítés iránti kérelem elutasítását azon az alapon, hogy ezt a kérelmet a menekült jogállás családegyesítő számára történő megadását követően több mint három hónappal nyújtották be, ugyanakkor amely szabályozás felajánlja egy új kérelem valamely másik rendszer keretében történő benyújtásának lehetőségét, amennyiben ez a szabályozás:

– előírja, hogy az elutasítás indoka nem fogadható el olyan helyzetekben, amelyekben a sajátos körülmények alapján objektíve menthető az első kérelem késedelmes benyújtása;

– előírja, hogy az érintett személyeket teljeskörűen tájékoztatni kell az első kérelmük elutasításáról szóló határozat következményeiről és a családegyesítési joguk hatékony érvényesítése céljából általuk megteendő intézkedésekről, valamint

– biztosítja, hogy a menekültként elismert családegyesítőkre továbbra is vonatkoznak a családegyesítési jog gyakorlása céljából a menekültekre alkalmazandó, az említett irányelv 10. és 11. cikkében, vagy 12. cikkének (2) bekezdésében szereplő előnyösebb feltételek.

A költségekről

67 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmezésére az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a kérdést előterjesztő bíróságnak egy kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személy családegyesítési jogáról kell határozatot hoznia, amennyiben e rendelkezésnek egy ilyen helyzetre való közvetlen és feltétlen alkalmazandóságát a nemzeti jog előírta.**

2) **A 2003/86 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a menekültekre alkalmazandó, az ezen irányelv V. fejezetében szereplő előnyösebb rendelkezések alapján lehetővé teszi a menekült családtagjára vonatkozóan benyújtott családegyesítés iránti kérelem elutasítását azon az alapon, hogy ezt a kérelmet a menekült jogállás családegyesítő számára történő megadását követően több mint három hónappal nyújtották be, ugyanakkor amely szabályozás felajánlja egy új kérelem valamely másik rendszer keretében történő benyújtásának lehetőségét, amennyiben ez a szabályozás:**

   – **előírja, hogy az elutasítás indoka nem fogadható el olyan helyzetekben, amelyekben a sajátos körülmények alapján objektíve menthető az első kérelem késedelmes benyújtása;**

   – **előírja, hogy az érintett személyeket teljeskörűen tájékoztatni kell az első kérelmük elutasításáról szóló határozat következményeiről és a családegyesítési joguk hatékony érvényesítése céljából általuk megteendő intézkedésekről, valamint**

– **biztosítja, hogy a menekültként elismert családegyesítőkre továbbra is vonatkoznak a családegyesítési jog gyakorlása céljából a menekültekre alkalmazandó, az említett irányelv 10. és 11. cikkében, vagy 12. cikkének (2) bekezdésében szereplő előnyösebb feltételek.**

Aláírások